

A11*

inicijativa za
ekonomska i
socijalna prava

O NAMA:

Inicijativa za ekonomska i socijalna prava A 11 je neprofitna, nestranačka i nevladina organizacija koja se bavi promocijom, unapređenjem i zaštitom ljudskih prava pripadnika i pripadnica ranjivih, marginalizovanih i diskriminiranih grupa, s posebnim fokusom na socijalnim i ekonomskim pravima.

Ciljevi Inicijative se ostvaruju aktivnostima kao što su:

- monitoring sprovođenja javnih politika, domaćih i međunarodnih propisa i preporuka ugovornih tela i međunarodnih organizacija;
- javno zagovaranje za unapređenje i punu primenu propisa kojima se štite fundamentalna ljudska prava;
- dokumentovanje i izveštavanje o slučajevima kršenja ljudskih prava;
- pružanje pravne pomoći i strateško zastupanje u slučajevima kršenja ljudskih prava;

- sprovođenje kampanja i edukativnih programa usmerenih na podizanje svesti i obrazovanje za ljudska prava;
- grassroot aktivizam.

U svom radu, organizacija se rukovodi načelima jednakosti, dostojanstva, solidarnosti, socijalne pravde, inkluzivnosti i rodne ravnopravnosti. Trenutno su nam u fokusu pitanja vezana za ostvarivanje ekonomskih i socijalnih prava interno raseljenih lica i Roma i Romkinja, a posebno pravo na adekvatno stanovanje i socijalnu zaštitu. Pored toga, Inicijativa A 11 bavi se pitanjima ekonomskog osnaživanja stanovnika i stanovnica neformalnih naselja.

TEME ZA PERIOD MAJ - AVGUST 2018. GODINE:

Projekti koje trenutno sprovodimo

Saradnja Inicijative A 11 i Udruženja FemPlatz

Završen Praktikum za ekonomska i socijalna prava

Prinudna iseljenja i primena novog Zakona o stanovanju i održavanju zgrada

Daleko od prava na dostojanstven život

Savet za praćenje primene preporuka mehanizama za ljudska prava UN

Inicijativa A 11 i Platforma organizacija za saradnju za mehanizmima za ljudska prava Ujedinjenih nacija

Nacrt zakona o besplatnoj pravnoj pomoći u suprotnosti sa Strategijom razvoja sistema besplatne pravne pomoći

Crowdfunding akademija

Holistički pristup stanovanju Roma u regionu Zapadnog Balkana i Turske

Vrhovni kasacioni sud odbio da doprinese zaštiti građana od neefikasnog postupanja uprave

Član 11, stav 1 Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima:

"Države članice ovog pakta priznaju pravo svakom licu na životni standard dovoljan za njega samog i njegovu porodicu, ubrajajući tu i dovoljnu hranu, odeću i smeštaj, kao i stalno poboljšanje njegovih uslova života. Države članice će preduzeti odgovarajuće mere radi obezbeđenja ostvarenja ovog prava i u tom cilju one priznaju bitan značaj slobodno izabrane međunarodne saradnje."

PROJEKTI KOJE TRENUTNO SPROVODIMO

Unapređenje lokalne integracije interno raseljenih lica putem poboljšanog pristupa socijalnim pravima

Donator: Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za
izbeglice

Period trajanja projekta: januar 2018 – decembar
2018.

Cilj projekta koji sprovodimo uz podršku Visokog
komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice jeste da
doprinese lokalnoj integraciji najugroženijih interno
raseljenih lica jačanjem zaštite njihovih ljudskih
prava, pre svega prava na adekvatno stanovanje i
prava na socijalnu zaštitu.

Projekat je podeljen u pet celina:

- 1) zaštita prava, informisanje, savetovanje i
zastupanje najmanje 650 interno raseljenih lica pred
organima uprave i sudovima u Republici Srbiji;
- 2) zagovaranje za unapređenje pravnog okvira i javnih
politika koje se odnose na ekonomska i socijalna prava
interno raseljenih lica;
- 3) predstavljanje problema s kojima se interno
raseljena lica suočavaju u ostvarivanju svojih
ekonomskih i socijalnih prava – sprovođenjem javne
kampanje o njihovim pravima;
- 4) jačanje lokalnih zajednica za zahtevanje boljeg
ostvarivanja ekonomskih i socijalnih prava;
- 5) razvoj predloga za unapređenje ostvarivanja
ekonomskih i socijalnih prava interno raseljenih lica u
Republici Srbiji.

Slušaj, uči, deluj – saradnja za inkluziju Roma

Donator: Međunarodni centar „Olof Palme”

Period trajanja projekta: januar 2016 – decembar 2019.

Cilj projekta koji sprovodimo uz četvorogodišnju podršku
Međunarodnog centra „Olof Palme” jeste osnaživanje romske
zajednice za unapređenje njihovog ekonomskog položaja i
ostvarivanje ekonomskih i socijalnih prava, posebno prava na
rad. U prve dve godine sprovođenja projekta mapirani su projekti
i politike koji se odnose na ekonomsko osnaživanje Roma u
Republici Srbiji i testirana su dva modela za ekonomsko
osnaživanje Roma – unapređenje procesa sakupljanja
sekundarnih sirovina neformalnih sakupljača i podrška
Romkinjama koje su završile neformalne programe obuke za
zanate, kako bi mogle da započnu sopstvene aktivnosti čiji je cilj
prihodovanje.

U trećoj godini sprovođenja projekta predviđene su sledeće
aktivnosti:

- 1) podrška lokalnim romskim zajednicama za pokretanje inicijativa
za ekonomsko osnaživanje;
- 2) priprema priručnika za sprovođenje lokalnih inicijativa za
unapređenje prava ili ekonomsko osnaživanje Roma i Romkinja i
drugih marginalizovanih grupa i zajednica;
- 3) predstavljanje problema s kojima se Romi iz neformalnih naselja
suočavaju u ostvarivanju prava na rad – sprovođenjem javne
kampanje o njihovim pravima;
- 4) monitoring zakona, javnih politika i prakse relevantnih za
integraciju Roma i njihov položaj na tržištu rada (teme u fokusu:
prihodni rad korisnika novčane socijalne pomoći, kriminalizacija
sakupljanja sekundarnih sirovina, sprovođenje Strategije za
socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji i Akcionog
plana za njeno sprovođenje);
- 5) situaciono testiranje diskriminacije Roma na tržištu rada.

ZAVRŠEN PRAKTIKUM ZA EKONOMSKA I SOCIJALNA PRAVA

Inicijativa za ekonomska i socijalna prava – A 11 je od 21. marta do 28. maja 2018. godine držala Praktikum za ekonomska i socijalna prava na Pravnom fakultetu Univerziteta Union. U tom periodu je održano osam predavanja kojima su pokrivene različite teme u oblasti ekonomskih i socijalnih prava, kao što su istorija i razvitak ljudskih prava, Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, međusobna povezanost građanskih i političkih i ekonomskih i socijalnih prava, pravo na socijalnu zaštitu i sistem

sistem socijalne zaštite u Srbiji, primeri uspešnih borbi za ostvarivanje ekonomskih i socijalnih prava, mehanizmi zaštite ekonomskih i socijalnih prava pred domaćim i međunarodnim telima i uloga nevladinih organizacija u zaštiti ekonomskih i socijalnih prava. Polaznici koji su uspešno završili Praktikum u evaluaciji koju su po kraju kursa popunili su izjavili da bi bili zainteresovani da se u doglednoj budućnosti bave ekonomskim i socijalnim pravima u nekom kapacitetu.

UČEŠĆE NA REGIONALNOJ KONFERENCIJI „HOLISTIČKI PRISTUP STANOVANJU ROMA U REGIONU ZAPADNOG BALKANA I TURSKE“

U Baru je 31. maja i 1. juna u organizaciji Regionalnog saveta za saradnju održana konferencija o sveobuhvatnom pristupu stanovanju za Rome i Romkinje u regionu proširenja Evropske unije. U situaciji kada istraživanja UNDP i Svetske banke pokazuju da veliki broj romskih domaćinstava nema pristup pijaćoj vodi, kanalizaciji i organizovanom sakupljanju otpada, kao ni jeftinom i priuštivom stanovanju, konferencija je imala za cilj da se razmenom iskustava zemalja u regionu i inovativnim pristupima pronađu rešenja za neke od problema sa kojima se suočavaju Romi i Romkinje u ostvarivanju prava na adekvatno stanovanje, kao i da se mapiraju dosadašnji naponi za rešavanje ovog problema koji pogađa najugroženije Rome i Romkinje u zemljama regiona Zapadnog Balkana i Turske.

Tokom konferencije predstavljena je komparativna analiza zakonodavstva koje se odnosi na pitanja legalizacije i socijalnog stanovanja u regionu Zapadnog Balkana i Turske, kao i primeri...

...projekata koji su se pravom na adekvatno stanovanje bavili iz perspektive sveobuhvatne integracije Roma i Romkinja u državama u regionu.

Konferencija je okupila preko 80 predstavnica i predstavnika nadležnih državnih organa, međunarodnih i nevladinih organizacija i ostalih aktera koji se bave stanovanjem Roma i Romkinja, a programski koordinator Inicijative A 11, Danilo Ćurčić, moderirao je panel koji se bavio pitanjima socijalnog stanovanja Roma i Romkinja i načinima za unapređenje postojeće situacije u ovoj oblasti.

Izveštaj sa konferencije, materijali i prezentacije panelista mogu se pronaći na sajtu Regionalnog saveta za saradnju.

CROWDFUNDING AKADEMIJA

Tim Inicijative A 11 uspešno završio crowdfunding akademiju u organizaciji Nemačko-srpske inicijative za održiv rast i zapošljavanje i marketinške agencije Brodoto. Više informacija o crowdfunding akademiji dostupno ovde. Takođe, video klipove sa same akademije možete naći ovde.

INICIJATIVA A 11 POSTALA ČLANICA PLATFORME ORGANIZACIJA ZA SARADNJU SA MEHANIZMIMA ZA LJUDSKA PRAVA UJEDINJENIH NACIJA

Na inauguracionom sastanku Platforme organizacija za saradnju sa mehanizmima za ljudska prava Ujedinjenih nacija, koji je održan 4. jula 2018. godine, u Kući ljudskih prava i demokratije, Inicijativa A 11 je potisala osnivački dokument Platforme čime je postala jedna od 15 organizacija osnivača čijim aktivnostima koordinira Beogradski centar za ljudska prava.

Cilj Platforme je da obezbedi ujedinen i standardizovan pristup aktivnostima tematskog, pravovremenog i kvalitetnog izveštavanja u odnosu na mehanizme UN za ljudska prava, a jedna od glavnih aktivnosti u tu svrhu biće izveštavanje o sprovođenju preporuka mehanizama za ljudskih prava Ujedinjenih nacija upućenih Srbiji. Među aktivnostima je i prezentovanje rezultata istraživanja o sprovođenju preporuka navedenih mehanizama, dostavljanje ekspertskih i na dokazima zasnovanih mišljenja i dokumenata radi uticaja na implementaciju preporuka i kreiranje politika (mape puta, izveštaji o napretku u ostvarivanju preporuka, kreiranje zajedničkih indikatora ljudskih prava sa predstavnicima/cama ministarstava i drugih entiteta), kao i predstavljanje indikatora uspešnosti u implementaciji preporuka mehanizama UN za ljudska prava i međunarodnih standarda za zaštitu ljudskih prava.

Prva zajednička aktivnost Platforme će biti organizovanje konferencije o Univerzalnom periodičnom pregledu i preporukama koje su Republici Srbiji upućene u okviru tog procesa, a koja će se održati u septembru 2018. godine.

INICIJATIVA ZA EKONOMSKA I SOCIJALNA PRAVA A 11 POTPISALA MEMORANDUM O SARADNJI SA SAVETOM ZA PRAĆENJE PRIMENE PREPORUKA MECHANIZAMA UJEDINJENIH NACIJA ZA LJUDSKA PRAVA

Savet za praćenje primene preporuka mehanizama Ujedinjenih nacija za ljudska prava je Vladino telo konstituisano u martu 2015. godine, a njegova osnovna funkcija je da doprinese zaštiti ljudskih prava u Srbiji i vladavini prava kroz nadgledanje sprovođenja preporuka mehanizama Ujedinjenih nacija za ljudska prava. Rad saveta je usko vezan i za izveštavanje i komunikaciju sa mehanizmima Ujedinjenih nacija za ljudska prava.

Iako je vladino telo, Savet u rad uključuje veliki broj nevladinih organizacija. Na sedmoj sednici koja se održala 5. jula 2018. godine, Inicijativa za ekonomska i socijalna prava A 11 je potpisala memorandum o saradnji sa navedenim telom i time postala jedna od organizacija koja bi trebalo da doprinosi radu Saveta, i to tako što će pružati informacije o stanju sprovođenja preporuka vezanih za ostvarivanje ekonomskih i socijalnih prava, kao i za prava manjina i ugroženih kategorija društva.

FEMPLATZ I INICIJATIVA A 11 PODNELE ZAJEDNIČKI IZVEŠTAJ KOMITETU UJEDINJENIH NACIJA ZA ELIMINACIJU DISKRIMINACIJE ŽENA

Udruženje građanki FemPlatz i Inicijativa A 11 nastavile su saradnju na izveštavanju mehanizmima Ujedinjenih nacija za ljudska prava tokom juna 2018. godine. Tako je Komitetu Ujedinjenih nacija za eliminaciju diskriminacije žena podnet zajednički izveštaj povodom sastanka radne grupe koja će postaviti listu pitanja o sprovođenju Konvencije o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena u Republici Srbiji.

Kao i u prethodnom zajedničkom podnesku mehanizmima Ujedinjenih nacija za zaštitu ljudskih prava, fokus izveštaja odnosio se na diskriminaciju i položaj žena koje dolaze iz marginalizovanih i ranjivih kategorija stanovništva u Republici Srbiji.

U izveštaju je posebno istaknut uticaj mera štednje na ostvarivanje ljudskih prava žena, a ukazano je i na stereotipizaciju i patrijarhalne komentare koje su o ženama iznosili visoki predstavnici vlasti, kao i na nejednakosti pred zakonom žena sa invaliditetom kojima je oduzeta poslovna sposobnost, što dovodi do prinudnih abortusa, neinformisanja žena o kontraceptivnoj zaštiti koja im se nameće, prinudnih sterilizacija, odvajanja od dece i drugih prisilnih tretmana koji dovode do nečovečnog i ponižavajućeg postupanja.

Pored toga, u izveštaju je ukazano i na nedovoljnu participaciju žena iz marginalizovanih grupa u kreiranju, sprovođenju i proceni javnih politika, kao i na njihovu nedovoljnu participaciju u javnom političkom životu Srbije.

Na kraju, izveštajem je ukazano i na probleme koje žene bez dokumenata imaju u pristupu zdravstvenoj zaštiti i besplatnoj prenatarnoj i materinskoj nezi u zdravstvenim ustanovama u Republici Srbiji.

Izveštaj je dostupan na veb sajtu Kancelarije Ujedinjenih nacija za ljudska prava.

INICIJATIVA A 11 I FEMPLATZ PODNELI IZVEŠTAJ NEZAVISNOM EKSPERTU UN-A ZA SPOLJNI DUG I LJUDSKA PRAVA

U okviru redovnog procesa konsultacija koje u pripremi svojih godišnjih izveštaja nosioci specijalnih procedura Ujedinjenih nacija imaju sa civilnim sektorom, Inicijativa A 11 je u saradnji sa Udruženjem građanki FemPlatz podnela izveštaj Nezavisnom ekspertu Ujedinjenih nacija za efekte spoljnog duga i drugih međunarodnih finansijskih obaveza država na ostvarivanje ljudskih prava, posebno ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava.

Ključni nalazi izveštaja ukazuju na negativan uticaj politika ekonomskih reformi Republike Srbije na ostvarivanje ljudskih prava žena.

U izveštaju, FemPlatz i Inicijativa A 11 su se osvrnule na različite mere, poput mera Vlade Republike Srbije iz 2012. godine koje su usmerene na smanjivanje budžetskog deficita i konsolidaciju javnih finansija, i na njihov uticaj na društveno marginalizovane grupe kao što su korisnici socijalne pomoći, Romi, beskućnici, žene, i posebno žene koje pripadaju nekoj od ovih kategorija.

U izveštaju se ukazuje na nedostatak ex-ante rodno zasnovanih evaluacija uticaja sprovedenih mera na ljudska prava žena, kao i na to da se zakoni, politike i programi usvajaju bez uzimanja u obzir

će se oni odraziti na žensku populaciju, posebno one koje dolaze iz višestruko marginalizovanih i diskriminisanih grupa. Pored toga, izveštaj upozorava i na nedostatak diskusije i transparentnosti pri usvajanju politika usmerenih ka reformama javnih finansija i budžeta.

The A 11 Initiative will continue to follow the Republic of Serbia on its path towards the realization of equality among sexes, via monitoring and evaluation of measures and policies taken by the Republic of Serbia related to economic and social rights.

The full report can be downloaded by clicking the following link.

SRBIJA NA SEDNICI SAVETA UN ZA LJUDSKA PRAVA ODBILA PREPORUKU DA UNAPREDI ZAŠTITU EKONOMSKIH I SOCIJALNIH PRAVA

Na poslednjoj sednici Saveta Ujedinjenih nacija za ljudska prava na kom je Srbija prošla kroz treći ciklus Univerzalnog periodičnog pregleda, delegacija Srbije odbila je preporuku da potpiše i ratifikuje Opcioni protokol uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

Ovaj Opcioni protokol omogućava pojedincima koji smatraju da su žrtve kršenja ekonomskih i socijalnih prava da po iscrpljivanju svih pravnih lekova u domaćem pravnom sistemu traže zaštitu Komiteta za ekonomska, socijalna i kulturna prava. Protokol je nezaobilazan instrument za zaštitu ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava širom sveta, a do sada ga je potpisalo 45 zemalja članica Ujedinjenih nacija, dok su ga 23 zemlje članice ratifikovale.

Primena Opcionog protokola počela je u maju 2013. godine, a u dosadašnjoj praksi Komitet je pružao zaštitu ženama u slučajevima nezakonitog ukidanja penzija, kao i u slučajevima iseljenja koja su dovela do povrede prava na adekvatno stanovanje.

Nezavisne državne institucije za zaštitu ljudskih prava godinama unazad izveštavaju o povećanom broju pritužbi koje građani i građanke podnose u oblasti ekonomskih i socijalnih prava.

Pored toga, Ustavni sud do sada nije pokazao da na adekvatan način štiti ekonomska i socijalna prava, što se može ilustrovati odbacivanjem inicijative za ocenu ustavnosti Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija, neopravdano dugim vođenjem postupaka za ocenu ustavnosti odredbi zakona kojima se uvodi oporezivanje socijalnog stanovanja, stanovanja izbeglica i interno raseljenih lica i Uredbe o merama socijalne uključenosti korisnika novčane socijalne pomoći.

Neprihvatanjem ove preporuke Republika Srbija je propustila priliku da unapredi pristup pravdi žrtvama kršenja ekonomskih i socijalnih prava, kao i da kroz dijalog sa Komitetom pojasni obaveze koje ima u pogledu ostvarivanja ekonomskih i socijalnih prava što će se posebno negativno odraziti na ostvarivanje ovih prava najugroženijih kategorija stanovništva.

VRHOVNI KASACIONI SUD ODBIO DA DOPRINESE ZAŠTITI GRAĐANA OD NEEFIKASNOG POSTUPANJA UPRAVE

Odeljenje za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku Vrhovnog kasacionog suda odbilo je da iskoristi svoja ovlašćenja i da predloži pokretanje inicijative za izmene propisa koje bi doprinele zaštiti građana od dugotrajnih postupaka pred organima uprave. Podsećanja radi, u martu 2018. godine, Inicijativa A 11 uputila je apel Odeljenju za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku da predloži izmene Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, i to tako da se i strankama u upravnim postupcima obezbedi zaštita od neefikasnog postupanja. Naime, nakon stupanja na snagu Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, stranke u upravnim postupcima ostale su bez zaštite prava na suđenje u razumnom roku, jer pravno sredstvo predviđeno tim zakonom – prigovor radi ubrzanja postupka – mogu da podnesu samo stranke u sudskim postupcima.

U odgovoru Vrhovnog kasacionog suda navodi se da 'u upravnom postupku važe zakonom propisani rokovi za okončanje prvostepenog i drugostepenog postupka, kao i pravna sredstva u slučaju „ćutanja uprave“'. Međutim, navedena pravna sredstva nisu dovoljna da građane zaštite od neefikasnog postupanja uprave, naročito u slučajevima višestrukog vraćanja predmeta na ponovni postupak. To su pravna sredstva koja mogu doprineti bržem odlučivanju u slučaju neaktivnosti organa u određenoj fazi postupka, ali ne i sredstva koja mogu da obezbede blagovremeno okončanje postupka kao celine. To je u praksi Evropskog suda za ljudska prava utvrđeno još 2006. godine, kada je u predmetu Božić protiv Hrvatske istaknuto da je glavni uzrok odugovlačenja u tom upravnom postupku višekratno vraćanje predmeta na ponovni postupak, a da ni žalba zbog ćutanja uprave, ni tužba u upravnom sporu nisu namenjena za ispravljanje tog nedostatka, niti ga ona mogu otkloniti. Ipak, domaće pravo se u upravnim postupcima oslanja isključivo na takva pravna sredstva, a Vrhovni kasacioni sud je ingorisao argumente iz apela kojim mu je ukazivano da sredstva u slučaju ćutanja uprave nisu dovoljna za zaštitu od nedelotvornog postupanja uprave, kao i da situacija u domaćem pravu nije u skladu sa standardima Evropskog suda za ljudska prava.

Nepostojanje zaštite prava na suđenje u razumnom roku pred organima uprave može da ima ozbiljne praktične posledice. Praksa pokazuje da zbog upornog vraćanja predmeta nižoj instanci, jednostavni postupci poput postupaka za ostvarivanje prava na novčanu socijalnu pomoć mogu trajati duže od pet godina. U takvim slučajevima, okončanju postupka moglo bi da doprinese jedino utvrđenje povrede prava na suđenje u razumnom roku. Međutim, Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku pruža zaštitu tog prava samo strankama u sudskim postupcima, ali ne i u postupcima pred organima uprave. Imajući u vidu da se u upravnim postupcima svakodnevno ostvaruje niz prava koja mogu biti od egzistencijalnog značaja za pojedinca, poput prava na novčanu socijalnu pomoć, upisa u matične knjige, prijave na zdravstveno osiguranje, Inicijativa A 11 će nastaviti da zagovara izmene koje bi građanima omogućile pravno sredstvo podobno da doprinese da takvi postupci budu okončani u razumnom roku.

PRINUDNA ISELJENJA I PRIMENA NOVOG ZAKONA O STANOVANJU I ODRŽAVANJU ZGRADA

Praćenje primene domaćih i međunarodnih propisa i standarda u oblasti prava na stanovanje i pružanje besplatne pravne pomoći u slučaju povrede ovog prava zauzimaju značajno mesto u delokrugu aktivnosti Inicijative A 11. Imajući u vidu dramatične posledice do kojih mogu dovesti prinudna iseljenja, posebno ukoliko zbog gubitka jedinog krova nad glavom za ishod imaju beskućništvo, Inicijativa A 11 je u svom radu naročito posvećena praćenju poštovanja propisanih procedura tokom procesa raseljavanja kako bi se osiguralo da svakom bude obezbeđen odgovarajući alternativni smeštaj i puno uživanje prava na adekvatno stanovanje.

Prinudno iseljenje neformalnog naselja pored deponije u Vinči

Od maja meseca tekuće godine Inicijativa A 11 sprovodi monitoring raseljavanja neformalnog romskog naselja pored deponije u Vinči. Od tada su zabeležene brojne neregularnosti i povrede ljudskih prava stanovnika naselja koji su pogođeni raseljavanjem. Umesto

konsultativnog procesa, koji bi trebalo da prethodi svakom preseljenju i podrazumeva mogućnost da pripadnici zajednice predlože alternativna rešenja i iskažu svoje potrebe u pogledu obezbeđivanja odgovarajućeg smeštaja, ali i obaveze da se oni uvažavaju i uzmu u obzir prilikom donošenja konačne odluke, stanovnici su bili suočeni sa informativnim razgovorima tokom kojih su obavestavani o gotovim i od strane uprave grada Beograda unapred utvrđenim rešenjima. Pored odsustva mogućnosti bilo kakvog izbora, na sastancima koje je u naselju organizovao Sekretarijat za socijalnu zaštitu stanovnici naselja dobijali su uglavnom šture i nepotpune informacije o pitanjima koja su od suštinskog značaja za njihovo preseljenje. Izostanak potpunih informacija se pre svega odnosio na cenovnu prihvatljivost modela socijalnog stanovanja predviđenog za njihovo stambeno zbrinjavanje, kao i na način na koji će se obezbediti održiv izvor prihoda za sakupljače sekundarnih sirovina koji rade na gradskoj deponiji u Vinči. Pored toga, dinamika i način popisivanja domaćinstava u naselju, na osnovu kojeg se „stiče pravo“ na obezbeđivanje odgovarajućeg alternativnog smeštaja, izložile su riziku od beskućništva četiri porodice koje se ne nalaze na poslednjem spisku sa popisa iz 2016. godine a za koje gradska uprava odbija da obezbedi alternativni smeštaj.

Zbog svih navedenih propusta Inicijativa A 11 je tokom trajanja javnog uvida podnela i pred Komisijom za planove Skupštine grada Beograda obrazložila primedbe na Nacrt odluke o neophodnosti iseljenja sa planom preseljenja domaćinstava na lokaciji deponije „Vinča“. Pored toga, Inicijativa A 11 će nastaviti da pruža pravnu i druge vidove podrške stanovnicima neformalnog naselja na deponiji u Vinči u cilju njihove zaštite od povrede prava na adekvatno stanovanje.

Najava prinudnog iseljenja stanovnika naselja Vijadukt u Resniku

Zbog izgradnje obilaznice oko Beograda na zahtev „Koridora Srbije“, Odeljenje za imovinske i stambene poslove opštine Rakovica u junu mesecu tekuće godine započelo je pozivanje i uzimanje izjava od stanara koji žive u napuštenim radničkim stanovima na adresi u Bulevaru patrijarha Pavla 40 u Resniku. U naselju trenutno živi oko 70, većinom romskih porodica, koje zbog socijalnog statusa i stepena ugroženosti nisu u stanju da nakon iseljenja samostalno obezbede krov nad glavom.

Inicijativa A 11 će nastaviti da prati i izveštava o zakonitosti započetog procesa preseljenja i pruža pravnu pomoć porodicama koje su pogođene prinudnim iseljenjem.

NACRT ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI U SUPROTNOSTI SA STRATEGIJOM RAZVOJA SISTEMA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI I PROTIV INTERESA KORISNIKA

Ministarstvo pravde je tokom jula i avgusta otvorilo javnu raspravu o Nacrtu zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na čije usvajanje građanke i građani čekaju duže od jedne decenije.

Nažalost, Nacrtom zakona o besplatnoj pravnoj pomoći nisu uzeti u obzir interesi građana i građanki kojima je neophodna besplatna pravna pomoć. Predloženim Nacrtom zakona odlučeno je da se ide u pravcu sužavanja kruga pružalaca besplatne pravne pomoći, kao i da se komplikovanim postupcima za odobravanje prava na besplatnu pravnu pomoć krug potencijalnih korisnika ograniči.

Inicijativa A 11 je tokom javne rasprave uputila svoje komentare u kojima je ukazano na nekoliko ključnih nedostataka Nacrta zakona i na neophodnost njegovog povlačenja iz dalje procedure.

Naime, Nacrtom zakona o besplatnoj pravnoj pomoći odustalo se od strateškog usmerenja Republike Srbije zauzetom u Strategiji razvoja sistema besplatne pravne pomoći, koji je podrazumevao da se u budućem sistemu besplatne pravne pomoći očuvaju i unapređuju postojeći resursi u oblasti pružanja besplatne pravne pomoći, kao i da se stvore uslovi za specijalizaciju pružalaca usluga besplatne pravne pomoći za određenu oblast. Propisivanjem da pravnu pomoć pružaju isključivo advokatura i službe besplatne pravne pomoći u jedinicama lokalne samouprave, a da udruženja mogu pružati besplatnu pravnu pomoć samo na osnovu odredbi zakona kojima se regulišu pitanja azila i diskriminacije, a i tad isključivo preko advokata, u potpunosti se odustaje od principa specijalizacije pružalaca i zanemaruje višedecenijsko iskustvo udruženja građana u pružanju besplatne pravne pomoći korisnicima i korisnicama iz najugroženijih društvenih grupa. Pored toga, predloženim zakonskim tekstom, sindikati kao pružaoci besplatne pravne pomoći u potpunosti se brišu iz kruga pružalaca besplatne pravne pomoći, iako im je ovo pravo priznato drugim propisima iste pravne snage.

Nadasve, uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći građanima i građankama koji imaju potrebu za ovom vrstom pomoći preusko su postavljeni i nedovoljni su da se svima onima koji su u stanju potrebe pruži ova vrsta pomoći. Na kraju, sam postupak ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć nije usaglašen sa potrebama najugroženijih građana i građanki kojima je neophodna besplatna pravna pomoć. Predviđanjem kaznenih odredbi i nejasnim definisanjem postupka kontrole kvaliteta koju će, između ostalih, u slučajevima kada besplatnu pravnu pomoć pružaju udruženja građana, vršiti organi

izvršne vlasti, zadire se i u autonomiju rada udruženja građana, dok se visokim kaznama smanjuje prostor za njihovo delovanje u oblasti unapređenja ljudskih prava u Republici Srbiji.

Inicijativa A 11 je, zajedno sa drugim udruženjima građana ukazala na problematične odredbe u Nacrtu zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Imajući u vidu sistemске nedostatke Nacrta zakona, Inicijativa je pozvala Ministarstvo pravde da povuče predloženi tekst iz procedure kako bi se u novom Nacrtu zakona usaglasile potrebe korisnika i korisnica sistema besplatne pravne pomoći i obaveza koje je Republika Srbija preuzela u pogledu ostvarivanja ljudskih prava.

Član 11, stav 2 Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima:

"Države članice ovog pakta, priznajući osnovno pravo koje ima svako lice na zaštitu od gladi, doneće pojedinačno ili kroz međunarodnu saradnju potrebne mere, uključujući tu i konkretne programe:

(a) za poboljšanje metoda proizvodnje, očuvanja i podela prehrambenih proizvoda kroz puno korišćenje tehničkih i naučnih znanja, kroz širenje vaspitnih principa o ishrani, razvitak ili reformu agrarnih sistema tako da obezbede što je moguće bolje osposobljavanje i korišćenje prirodnih bogatstava;

(b) za obezbeđenje pravične raspodele svetskih prehrambenih bogatstava u odnosu na potrebe, vodeći računa o problemima koji se postavljaju kako u zemljama uvoznicama tako i u zemljama izvoznicama prehrambenih proizvoda."

JOŠ UVEK DALEKO OD PRAVA NA DOSTOJANSTVEN ŽIVOT

Skoro 20 godina nakon što su bili primorani da napuste svoje domove na Kosovu, Romi i Romkinje koji žive u kolektivnom centru u Bujanovcu i dalje se suočavaju sa brojnim egzistencijalnim poteškoćama. U to je imala priliku da se uveri i Inicijativa A 11 koja je u svojstvu pružaoca pravne pomoći u oblasti socijalne zaštite i prava na stanovanje zajedno sa predstavnicima Visokog komesarijata za izbeglice u Srbiji (UNHCR) tokom jula meseca posetila interno raseljene porodice smeštene u zgradi nekadašnje tehničke škole.

U zapuštenoj zgradi kolektivnog centra, kojim upravlja i za čije je održavanje zadužen Komesarijat za izbeglice i migracije, a čiji su prostor porodice samostalno adaptirale u zasebne stambene jedinice, uslovi stanovanja daleko su od zadovoljavajućih. Štaviše, moglo bi se reći da ne ispunjavaju minimalnu adekvatnost, naročito u pogledu higijenskih uslova. Dovoljno je reći da se za oko 80 stanovnika kolektivnog centra voda za higijenske potrebe zagreva u samo dva bojlera. Nemar nadležnog Komesarijata, koji je u obavezi da plaća troškove komunalnih usluga, doveo je do toga da zbog neizmirenih dugova kolektivni centar i po više meseci ostane bez struje i vode. Prema rečima stanovnika centra, bez vode i struje bili su puna tri meseca u periodu od oktobra 2017. do januara 2018. godine. Pored toga, usled dotrajalošći, kao i zbog izostanka investicionog održavanja objekta, u mnogim stambenim jedinicama prokišnjava krov. Socijalna zaštita stanovnika u kolektivnom centru takođe je na nezavidnom nivou. Posebno zabrinjava nezakonita praksa Centra za socijalni rad u Bujanovcu u vidu usmenog odbijanja da se korisnicima centra prizna pravo na novčanu socijalnu pomoć sa obrazloženjem da im to pravo ne pripada, budući da stanuju u kolektivnom centru i dobijaju obrok u narodnoj kuhinji – koji se sastoji od jednog hleba po članu domaćinstva. Dodatno, stanovnici kolektivnog centra su imali pritužbe i na veoma niske i za njihove osnovne potrebe nedovoljne iznose jednokratne novčane pomoći koju im odobrava nadležni centar za socijalni rad.

Takođe postupanje Komesarijata za izbeglice i migracije kojim se ne dozvoljava naknadni upis članova domaćinstava koji neposredno nakon raseljavanja nisu registrovani kao interno raseljeni, kao i odbijanje da se u evidenciju interno raseljenih upišu novorođeni članovi porodica, onemogućava tim ljudima da prijave boravište i dobiju lična dokumenta. Kako bi pribavili lična dokumenta i ostvarili druga prava kojima nemaju pristup bez ovih dokumenta, oni su prinuđeni da prijavljuju fiktivno boravište ili prebivalište.